

A Kúria elnökének tájékoztatója a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok folyóiratot érintő vizsgálatról

Tisztelt Bírótársak, Hölgyeim és Uraim!

Röviden tájékoztatni szeretném bírótársaimat és a nyilvánosságot a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok, röviden BH-ként ismert folyóiratot érintő vizsgálat okáról és megállapításairól.

Először a vizsgálat okairól:

A közösségi médiában megjelent egy, a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok folyóiratban BH2024.3. számon közzétett jogesetet, illetve a kúriai határozatot elemző írás. Ezután múlt héten csütörtökön a Kúria megkeresést kapott a 444.hu portáltól. A megkeresés három kérdést tartalmazott, amelyhez később egy negyediket is csatolt az újságíró. Ezek a következők:

„1. Melyik nap jelent meg pontosan ez a lapszám?

2. Milyen szerkesztési elv alapján került be az említett határozat a januári számba?

3. A határozatot a szerkesztőségünknek eljuttató ügyvéd így írt erről: „A határozat, melyet a Kúria elvi jelentőségűnek ítélt, a Kúriai Döntések 2024. januári számának megjelenése óta már ott volt mindenki előtt...” Ebből az idézetből a lényegi rész, hogy a Kúria „elvi jelentőségűnek” ítélte ezt a határozatot. Ez valóban így van és ha igen, miért?

4. Meg tudnák írni röviden, hogy alapvetően milyen Kúriai döntések, határozatok kerülnek be általánosságban a folyóiratba? Azaz, hogy mi az alapvető szerkesztési elv?”

Mivel az említett jogeset nyilvános elemzése közérdeklődésre számot tartó eseményekkel kapcsolatban történt, a sajtómegkeresés pontos és részletes választ igényelt. A Kúria elnökeként nem vagyok tagja a szerkesztőbizottságnak, ezért a kérdésekre saját tapasztalataim alapján nem tudtam válaszolni. A válaszokat csak igazgatási vizsgálat alapján tudom megadni. A vizsgálat a szerkesztés felfüggesztését természetesen maga után.

Másodszor a vizsgálat tárgyáról és terjedelméről:

A vizsgálatra okot adó nyilvános elemzés két kérdést érintett: magát a Kúria tanácsa által hozott határozatot, illetve ennek közzétételét a BH-ban.

A vizsgálat a Kúria tanácsa által hozott határozatra sem közvetlenül sem közvetve nem terjedt ki. Sem elnökként, sem bíróként nem tartozik rám más bírói tanács döntése. A határozat a Bírósági Határozatok Gyűjteményében tavaly ősz óta megtalálható, azt az Országos Bírósági Hivatal honlapjáról bárki elérheti. Erről tehát pontosan annyit tudunk, amit bárki más is tudhat:

A kérdéses ügyben Kúriához felülvizsgálati indítványt nyújtottak be a II. rendű terhelt javára, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása vagy a II. rendű terheltnek részleges felmentése és a büntetés enyhítése érdekében. A Kúria eljáró tanácsa az indítványt elbírálta, mégpedig a terhelt által időközben kapott végrehajtási kegyelem és kegyelmi mentesítés tényétől függetlenül, minthogy a bűnösségre a kegyelem nem terjedt ki. Határozatában a Kúria a jogerős marasztaló ítéletet hatályában fenntartotta.

Ezt tehát a közzétett határozatból tudjuk. Ez ítélt dolog, így ez maga az igazság. Ezt a vizsgálat egyáltalán nem érintette, mert nem is érinthette.

Más a helyzet a közzététellel, az vizsgálható volt.

A Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok ugyanis nem hivatalos okiratgyűjtemény, hanem egy szakmai, más újságokhoz hasonlóan, korábban előfizetéssel terjesztett, 2022 óta ingyenes online folyóirat. Fenntartását, megjelentetését, szerkesztését nem védi a bírói függetlenség. Szerkesztői ugyan mindnyájan kúriai vagy a Kúriára beosztott bírók, de szerkesztői vagy kiadói feladatukat nem bírói hatalmuknál fogva végzik. Bírói tapasztalatuk birtokában, de önálló megbízási jogviszonyban látják el ezt. A kiadásra az Országgyűlés önálló költségvetési forrást biztosít. A folyóiratot pedig a Kúria Werbőczy Intézete adja ki.

A vizsgálat tehát a bírói függetlenséggel még érintőleges viszonyban sincs, aki a vizsgálat mögött mást látott, az nyilvánvalóan nincs tisztában mindezzel, aki mást állít, az téved.

A vizsgálatnál a Kúria elnökhelyettesét, főtitkárát és főtitkár-helyettesét bíztam meg, mivel a szerkesztőbizottságban igazgatási vezetők is részt vesznek, így velük azonos vagy magasabb beosztású vezetőkre kellett a vizsgálatot bízni. Megismétlem: a vizsgálat tényfeltárára és nem felelősség megállapítására irányult. Célja az volt, hogy a sajtó érdeklődésére pontos választ tudjunk adni.

Harmadszor a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok folyóiratról:

A vizsgálat kiterjedt a folyóirat megjelenésével kapcsolatosan fellelhető – igen terjedelmes – iratok áttekintésére. Ennek alapján a következő lényeges megállapítások tehetők:

A szóban forgó folyóirat több, mint 70 éve létezik. Az internet előtti korszakban ez volt az egyetlen forrás, amelyből a szélesebb szakmai közönség, a jogász hivatásrendek megismerhették legalább a legfontosabb felsőbbbírósági döntéseket. A jogtárak megjelenésével majd internetes elérhetőségükkel a jelentősége megmaradt, ugyanis a jogtárak a BH-ból vették át a jogeseteket és azokat tették közzé.

A fordulópontot a 2012. év hozta. Ekkortól ugyanis létezik egy hivatalos bírósági adatbázis, a már említett Bírósági Határozatok Gyűjteménye, amelyet az Országos Bírósági Hivatal működtet. Ebben szinte minden kúriai és nagyon sok más bíróság által hozott ügydöntő határozat olvasható. Ekkor kellett elgondolkozni a BH létjogosultságán. A Kúria megvizsgálta a kérdést, és úgy döntött, hogy a hivatalos gyűjtemény annyira sok határozatot tartalmaz, hogy a legfontosabbakat tartalmazó nem hivatalos – ha úgy tetszik, szakirodalmi – válogatásra továbbra is szükség van. A BH tehát megmaradt és a Kúria akkori elnöke kiadta az azóta is követett szerkesztési elveket. Ezeket a vizsgálati jelentés tartalmazza, most nem részletezem.

A következő döntési helyzet 2020-2021-ben következett, amikor a korlátozott precedensrendszer bevezetése folytán megnövekedett a hivatalos határozatgyűjtemény szerepe – ehhez kell igazítani a joggyakorlatot. Az akkor lefolytatott konzultációk eredményeként az volt a javaslat, hogy a BH-t a 2012-ben megbeszélte okból továbbra is ki kell adni, hogy az újdonságok – nem hivatalosan, hanem szakirodalmi válogatásként – könnyebben felismerhetők legyenek. A megfontolás eredményeként az addig külső, mediapiaci kiadó által fenntartott

folyóiratot átvette a Kúria és megszűnt a papír alapú változat, csak internetes változatot adunk ki, méghozzá ingyenesen. Ezt veszik át a különböző jogtárak is.

Negyedszer a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok szerkesztéséről:

Az évtizedek óta változatlan szerkesztési folyamat a következő:

A meghozott határozatok megjelentetésére a Kúria ítélkező tanácsai tesznek javaslatot, amelyet nem kell megindokolniuk. A jogegységi és jogegységi panasz határozatok és kollégiumi vélemények javaslat nélkül automatikusan megjelennek.

A közzétételi javaslatokat szakáganként, vagyis a szerkesztőbizottság büntető, közigazgatási vagy polgári kollégiumba beosztott bíráiból álló tagok megvitatják. Ennek eredményeként eldöntik, hogy mely jogesetek megjelenése indokolt.

A megszerkesztett szöveget kapja meg a főszerkesztő, aki ezt már csak formai szempontból ellenőrzi, majd gondoskodik az adott lapszám összeállításáról. Ezt ellenőrzi – de megint csak formai szempontból a szerkesztőség és végül a szerkesztőbizottság elnöke, aki egyben a lapszám kiadója is.

Arról, hogy egy lapszámba pontosan melyik jogeset kerül be, csak terjedelmi korlátok alapján döntenek, általában több hónapra előre készen áll a közzeendő, megszerkesztett esetek kézírata.

Ötödször a BH2024. 3. jogeset megjelenéséről:

A szóban forgó jogeset megjelenése pontosan a fenti – ismétlem, évtizedes – szerkesztési gyakorlat alapján történt. Az eljáró tanács javaslata alapján a BH büntető kollégiumban működő szerkesztői megvitatták a közzétételt. Ennek okait általában nem rögzítik írásban, de jelen esetben a vizsgálat során rákérdeztek a vizsgálatot végzők. Ezt azért tehették meg, mert a szerkesztőket ebben a minőségükben és nem ítélkező bírói feladataikkal kapcsolatban kérdezték meg.

A vizsgálat megállapításai szerint a jogeset közzétételére azért került sor, mert egy lényeges anyagi jogi jogértelmezést tartalmazott. Ez az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények közé tartozó kényszerítés hatósági eljárásban büntetnének megítélése volt. Mivel a szóban forgó bűncselekmény nem tartozik a nemi erkölcs elleni bűncselekmények közé, a közzétételnek akadálya nem volt. Ezt a körülményt külön megfontolták. Az említett anyagi jogi kérdés volt tehát a közzététel oka, és még érintőlegesen sem az a körülmény, hogy a vádlott időközben végrehajtási kegyelmet kapott.

Végül a vizsgálat következményeiről:

A vizsgálat alapján a vizsgálóbizottság azt állapította meg, hogy

- a) a folyóirat szerkesztési elvei és módszerei évtizedek óta változatlanok.
- b) a vizsgálóbizottság nem tett javaslatot a folyóirat szerkesztési elveinek és módszereinek változtatására,
- c) megfontolhatónak találta a megjelenés technikai javítását az informatikai eszköztár folyamatos fejlődésére tekintettel.

Mindezek alapján a felmerült kérdésekre a következő válasz adható:

- 1.) A BH2024. 3. jogeset közzététele a folyóirat szokásos elveinek és módszereinek alkalmazásával történt.
- 2.) Nincs semmilyen körülmény vagy ok, amely miatt bárki kétkelkedhetne abban, hogy a szerkesztők legjobb tudomásuk szerint, szakmai meggyőződésüknek megfelelően jártak el.
- 3.) A BH2024. 3. jogeset közzététele tehát törvényesen, szabályosan, indokoltan, megfontoltan történt. Bármiféle inadekvát szándék teljességgel kizárható.

Minderre tekintettel a vizsgálatot a Kúria lezártnak tekinti. A Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok szerkesztésének és kiadásának felfüggesztését visszavontam. A vizsgálatnak semmilyen további következménye nincs. Az eddigi és ezt követő bármiféle érdeklődésre adható választ a vizsgálati jelentés tartalmazza, amelyet a Kúria honlapján nyilvánosságra hozunk ezzel a tájékoztatóval együtt.

A vizsgálóbizottság tagjainak megköszönöm a gyors és alapos munkát, a szerkesztőbizottság tagjainak pedig az együttműködést!

Ebben a tárgyban a Kúriának további mondanivalója nincs.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Budapest, 2024. február 26.